

نور و یوردی

نورک او باقلریک ناسر افطاری آیلر مجموعه در

جلد : ۱ — ۲۱

شباط ۱۹۲۸
اون یدنجی سنه

صافی : ۲ — ۱۹۶

تورك معمارلر جمعيتى

يارم عصرلىق برتارىخى اولان صنايع مکتبی شېه سزدرکه بوکونه قدر بر چوق صنعتکارلر يتشدرمشدى . فقط شونى ده سويله مکه مجبورزکه ، بو صنعتکارلر يوردمزده مهم بر قوت تشکيل ايدمه مشلردى . اسكى زمانلرده بوتون دنيايه صنعتکار ناملرخى طانتديران توركلارك بوکونكى اولادلرى نه ايچون حيات صنعتده موفق اولاميورلردى . بونك سبيلرخى آراشديرمق بوکونك صنعتکارلرينك موفقيتى نامنه خيرلى برايش اولاجقدر .

کن عصرک تورک ملتته ائيم دورلر ياشاتان حادثات وتلقياتى تورکلىکى صنعت غايه لرندن اوزاقلا شديرمشدى . بويوک امللرله تاسيس ايديلن صنايع نفيسه مکتبی غير تورک اولان عناصردن صنعتکار يتشديرمکه مجبور اوليوردى . حيات مأموريت ملتک قلبنده چوق قوتلى بر بر طوتويور و بر صنعتى اوکره نك ايچون سنه لرجه چاليشمى هرکسى استغاف ايديوردى .

صنايع نفيسه مکتبنك هر سنه پك آرز مقدارده يتشديره بيلديكى تورک صنعتکارلرى ايسه عيى غايه ايچون قلب برلىكى ايله چاليشمق مسئله سنى خاطرلرينه بيله کتيرميورلردى . بش سنه عيى آتليه لرده چالیشان قرده شلمکتبدن چيغجه بردها اجتماع ائتمک اوزره يکديکرنن آريليورلردى . ايسته فردى چاليشمق و حيات سىده مشترک بر پروگرام و غايه نك عدم موجوديتى يارم عصرلىق بر مکتبنك ايدمه آلنى کوندن کونه محوه دوغرو کوتورييوردى .

شايان شکراندرکه بوقصورلرى اولار رساملرمن کوردى . تورک رساملرينك تشکيل ايتدکلى جمعيتک بر چوق قصورلرى اولقله برابر کوندن کونه تکامله دوغرى کيتدى . صنايع نفيسه عالمده تورک رساملرينك مهم بر موجوديت اولديغنى اثرلريله کوسترديلر و کوسترييورلر .

عددلرى بوتون يوردمزده بلکه اللى يکمه ين تورک معمارلرى کچن سنه يه قدر اسكى حاللرخى محافظه

ايتشلردى . کرچه ۳۲۴ سنه سندنبرى بر جمعيت يابارق برابر چاليشمق و صنعتلرخى يوکسليمک غايه سى معمارلرده بر مفکوره حالى آلمشدى . فقط ياپيلان تشبثات بر درلو مثبت بر نتيجه و برمه مشدى .

اعتراف مجبوريننده يزکه يوردمزده اجتماعى حياتک تطبيق و ابداع ساحه لرى اولان جمعيتلرى ياشاتمق تاسيسلرى قدر قولاي دکلدن . صوکلکرى سنه ظرفنده اجتماعى و علمى بر چوق جمعيتلر تشکيل ايتمش فقط ياشايامامشدر . بونلرک سببى اجتماعى سويه مزک هنوز آرزو ايديلن درجه کماله واصل اولاماماسى در .

يکديکرى سوهومک ، غايه يه حرمتکار اولمق بر ايشک باشارلمسى ايچون هر درلو فدا کارلى ياپاييلمک فکرلرده صاغلام بر عقیده حالى آيرسه و بويکى جمعيتلرده هر شخص هيچ بر منفعت پشنده اوليه رق فراغت نفسله چاليشيرسه ، طبعى درکه نتيجه موفقيت اولاجقدر .

مع التأسف سويلک مجبوريننده يزکه معمارلر يوردمه دها دونه قادار قلبى بر محبت و غايه برلىکى تاسيس ايدمه مشدى . صنعت و صنعتده بر موجوديت کوستره بيلمک ايچون تشکيل ايدن معمارلر جمعيتى صايديقمز بوقصورلرى تاماً آکلامش و بوسيله تشکيل ايتمش بر جمعيت در . معمارلر يوردمه بر جمعيت اطرافنده تاماً طوبى لانونب منتظم بر پروگرامله چاليشيرلرسه ، مملکت ايچون فائده لى بر عنصر اولابيله جکلردن . اورتمه ياتمش ، بيلمش بر يورد و اونک اعمارى واردر . تورکيه انقلاب و تجدد حياتک جريانلرى آراسنده موقيتله چاليشيور . ادبياتنده ، لسانده ، صنعتده انقلاب يايىق ايسته يور . بناء عليه مدنيت تاريخمزه آلتون يازيلرله کچه جک اولان بوسى وغيرت آراسنده معمارلر يوردمه بر حصه شرفى اوللير

عصرک علمى و مدنى حرکتلرى بوتون قوت و شدتيله توسع ايديور . عصر يورد بر تکامل عصر يدر . معمارلر يوردمه جدى و حقيقى بر تدقيق و تتبع ايله بوباش دونديرىجى تکامل حرکتلرينه اشتراکلى مجبورى و وطنى بر وظيفه در .

آکلاشیله بیلیر . پک اهمیتلی برتشکل اولان معمارلر جمعیتک مساعیسنده موفق اولسنی دیلرکن یقین زمانده تورکلیکی سه ویندیره جک اثرلر وجوده کتیرمکده عامل اوللری ده آرزوایشیکمزی سوزلر .

آذربایجان جمهوریتنده

آذربایجان نشریات مؤسسه سی - باکوده ایلک مطبوعات و نشریات سیرایی انشا ایتمک ایچون باکو شوراسی طرفندن « آذر نهر » ه آلتی یوز مسکان مربع لساژین [۱] عرصه ویریشدر . بوراده انشا ایدیلن بنیاده « آذر نهر » (آذربایجان نشریات مؤسسه سی) نك شعبه لرله برلکده مطبعه ، لیتوگرافیا ، چیتقوغرافیا ، حرف دوکوخانه سی ، عمایه مخصوص قلوب بولوناچقدیر . « آذر نهر » ، ۹۳۲ سنه سنه قادار یالکز آذربایجانی دکل ، حتی شورا (سوویت) لر اتحادنده کی بوتونلا تورک اولکلرینک نشریاتی تأمین ایدیه بیله جکدر . « آذر نهر » کندی مرکزی مطبعه سنک مدیری اولان رجب اوغلی مطبعه ایشلرله آشنالقی پیدا ایتمک ایچون موسقو وایه کوندردیکی کی ، موسقو واده ترتیب ایدیلن پولیغرافی صنعتی سرکیسته دخی اوچ مطبعه ایشجیسی کیدوب کلشدر . « آذر نهر » بوتون دمیر پول دوراقلرنده اولان کوشکلر واسطه سیله کندی نشریاتی تعمیم ونهر ایتمک ایچون مقاوله لر عقد ایتمش واوزاقلرده بولونان کویلره نشریاتی ایریشدیرمک ایچون پوسته وتلغراف قومیسر . اکبیله مذاکراته کیریشمشدر . ۹۲۸ سنه سنده طبع ونهر ایدیله جک کتابلرک اساسیسی مؤسسه نك نشریات شعبه سی طرفندن تنظیم اولونمشدر . مطبوعات و نشریات سیرایک سابقه پروغرای موسقو واده ترتیب ایدیلهرک باکویه کوندرلشدر . سابقه اساسلری « آذر نهر » هیئت اداره سنده مذاکره اولندقدن سوکرا سیرایک انشاسی ایچون سابقه اعلان اولنشدر . بوییل شباطده سیرایک انشاسته باشلانیاچقدیر .

« آذر نهر » موسیقی یه عائد فعالیتلی خایلیدن خایلیه توسیع ایلهمشدر . ۹۲۷ سنه سنده موسیقی یه دائر معاملات ۲۶ سنه سنده کینه نسیه ایکی مثلی آرتمشدر . شیمدی ولایتلره پک اهتمام ایدلمکده و آذر نهرک بعض ولایت شعبه لریده موسیقی قسملری آچیلماقدهدر . موسیقی آللری نك کنیش

[۱] بر روس لساژی ۲،۱۳۳ مترویه ماددر .

آوروپانک بو کونکی صنعتکارلری فلاسیک صنعتلرینی ، معماریلرینی دقتله تدقیق و تبع ایتمشدر ، عصرک دوشونجه سنی بر رهبر اولهرق آلمشدر و رسمده ، موسیقی ده ، معماری ده یکی بولار آچمشدر و ایلرله یورلر .

آوروپانک رومانیک صنعتکارلری کندی فلاسیک صنعتلرنده بر الهام قوتی بولمشلره ، اونی بر منبع صنعت اولهرق آلمشدر و عصرک ایجه دوشونجه سیله منچ ایدهرک یکی بر صنعت وجوده کتیرمشلردر . اسکی صنعتلرنده بر الهام قوتی کوره مهین صنعتکارلر ایسه اسکی دوشونجه لره وداع ایتمشدر و ایدیه آللری بر کتاب مقدس بیلهرک اولنک چیزدیکی نورلو بوللر آره سیندن کندیلرینه لازم کلنی انتخاب ایتمشدر و موفق اولمشلردر .

بوتون دنیاده علم و صنعت آداملرینک حیرت و تقدیرله قارشیلادینی قوتلی بر معمارینک واری اولان تورک معمارلرینک عصری وظیفه سی چوق مهمدر . اسکی معماریمزدن آلتان الهامله موده رن بر معماری وجوده کتیریله جکهنه صنعتکارلک ایمانی واردر . یالکز چالیشق لازمدر .

بو عصرک حیاتی و اجتماعی غایه سی نهدر؟ صهی و اقتصادی غایه لری نهدن عبارتدر ؟ بوللری حقیله تدقیق ایدن صنعتکارلر کندیلرینه لازم اولان چالیشمه بولنی قولایقله کشف ایدیه بیلرلر .

معماریمز چوق مهمدر . بو کونک موده رن معمار ریسنده مؤثر اولفدهدر . یالکز بوتنی آکلامایان دماغلره اثرله آکلتقی لازمدر و بو صنعتکارلرک وظیفه سیدر . معمارلر جمعیتی یکن برسنه سنی آرقد . شلریله آکلاشق مسئله سنه حصر ایتمشدر . یکی تشکیلرک مبدأده اوغرایه جقلری مشکلاتی تقدیر ایدلر . فقط کوکل آرزوایدیرکه بو سنه نك مساعیسی صرک علمی و صنای غایه لره عائد اولسون .

معمارلر جمعیتی هیچ اولمازسه درت آیده بر فکرلرک برقاوالاماسی اولان قروکیلریله ، آوان پروژه لرله بر احضاری سرکی وجوده کتیرملیدر . هر سنه نهایتندهده یاباجقلری بر سرکی ایله صنعتده کی غایه و حرکتلرینی هرکسه کوسترملیدر . بوتون تورک معمارلرینک اشتراکیله تشکیل ایدیه جک اولان بوسرکیلر معمارلر مرک قیمتی کوستره جک اولان حقیقی بررمعیارددر .

تورک معمارلری واریسه سوزله دکل ، اثرله

خلق کتله لری آراسنده تعمیمی ایچون بالالایقا ،
کیئاره وماندولین کی اوفاق موسیقی آلتلری ویره سی یه
داغیتمه قرار ویرلشدیر .

باکو کتبخانه لری - یاقینده باکوده ، شهرده
اوج ، معدن اوجاقلری منطقه لرنده ایکی یکی
کتبخانه آچیلاجق ، شماخی منطقه سنده کی قرا تخانه
ایسه کتبخانه یه چه ویریه جکدر . بنی عصیت
منطقه سنده آنجق مکتب چوجوقلری ایچون بر ،
(زاواغزال) منطقه سنده عمومی بر کتبخانه ،
له نین منطقه سنده مکتب چوجوقلری ایچون ایکی
کتبخانه آچیلجقدر . باکوده عمومیتله کتبخانه
ایشلری کیتدجه کیشله مکده در . ۹۲۶ سنه سنده
باکوده بالعموم کتبخانه لرك ۲۸۷۰۰۰ آبونه - نی
وارکن ، ۹۲۷ سنه سی نیسانی ابتداسنده آبونه لرك
عددی (۴۲۲۱۲۰) هچیمشدیر . ۹۲۵ سنه سنده
بوتون باکو کتبخانه لرندن مجموعی ۹۵۹ بیک کتاب
ویرلشکن ، ۹۲۷ سنه سنده ۱ میلیون ۲۹۶ بیک
کتاب ویرلشدیر . کتبخانه فعالیتک بودرجه
ایرله سی نتیجه سنده کتبخانه متخصصلری کافی
کله دیکی کبی ، کتابلرك اسکیمه سی ، اوقویجیلری
تطمین ایتمه مکده باشلامشدر .

تورک اوپه راسی - باکوده علاقه دار تشکیلاتک
غاینده لرنک اشتراکیله پروفیسور (فریدولین) ک ریاستی

آلتنده تشکیل اولونان بر قومیسون ، بوییل تورک اوپه راسی
ایچون تمثیل هیئت انتخاب ایتمکله اوغراشمشدر . آقتورلر
هیئت همان کچن سنه کی کبی قالمش ، آقتریسلر هیئت
ایسه یکی او یونجیلرله تقویه ایدلشدیر . برده کچن
سنه لرده ایکنجی درجه رولار ساثر تیاترولرك
آقتورلری طرفندن ایفا ایدلمکده ایکن ، بوییلدن
اعتباراً بوقییل روللرك عالی موسیقی یوردی طلبه لری
طرفندن ایفا ایتدیرله سی قرارلاشدیرلشدیر . زیرا
بوتدیردن ایکی تورلو فائده ملحوظدر . اولاً ، بوسورتله
تیاترو ایله مکتب آراسنده صیق بر رابطه وجوده
کتیریلهرک ، اوپرا تیاتروسی موسیقی یوردی طلبه لری
ایچون بردارالماعی ، بر تطبیقات مکتبی وظیفه سی
کورور ، ثانیاً بویله لکله تورک تیاتروسی ایچون یکی
ودکرلی قوتلر حاضرلانیلر . ره پهرتوار وده قور
اسکیسی کبی قالا جقدر ، یالکز « عاشق غریب »
ایچون یکی ده قور حاضرلانیسی دوشونلمکده در . بوییل
ایچون ده ره ژیسورلکله یوسف یولدوز یولداش سچیلیمش
(بوذات عینی زمانده دولت آقاده میک تورک تیاترو -
سنگ دخی ره ژیسوریدر .) تزینات قسمی رسام
(سه ریوزین) اداره ایده جکدر . اوپه را ، کچن
سنه تشرین اولک ۲۶ سنده مساعیسه « لیلی و مجنون » ایله
باشلامشدی . هفته ده بر کون تورکجه اوپه رالر
تمثیل ایدیله جکدر .

